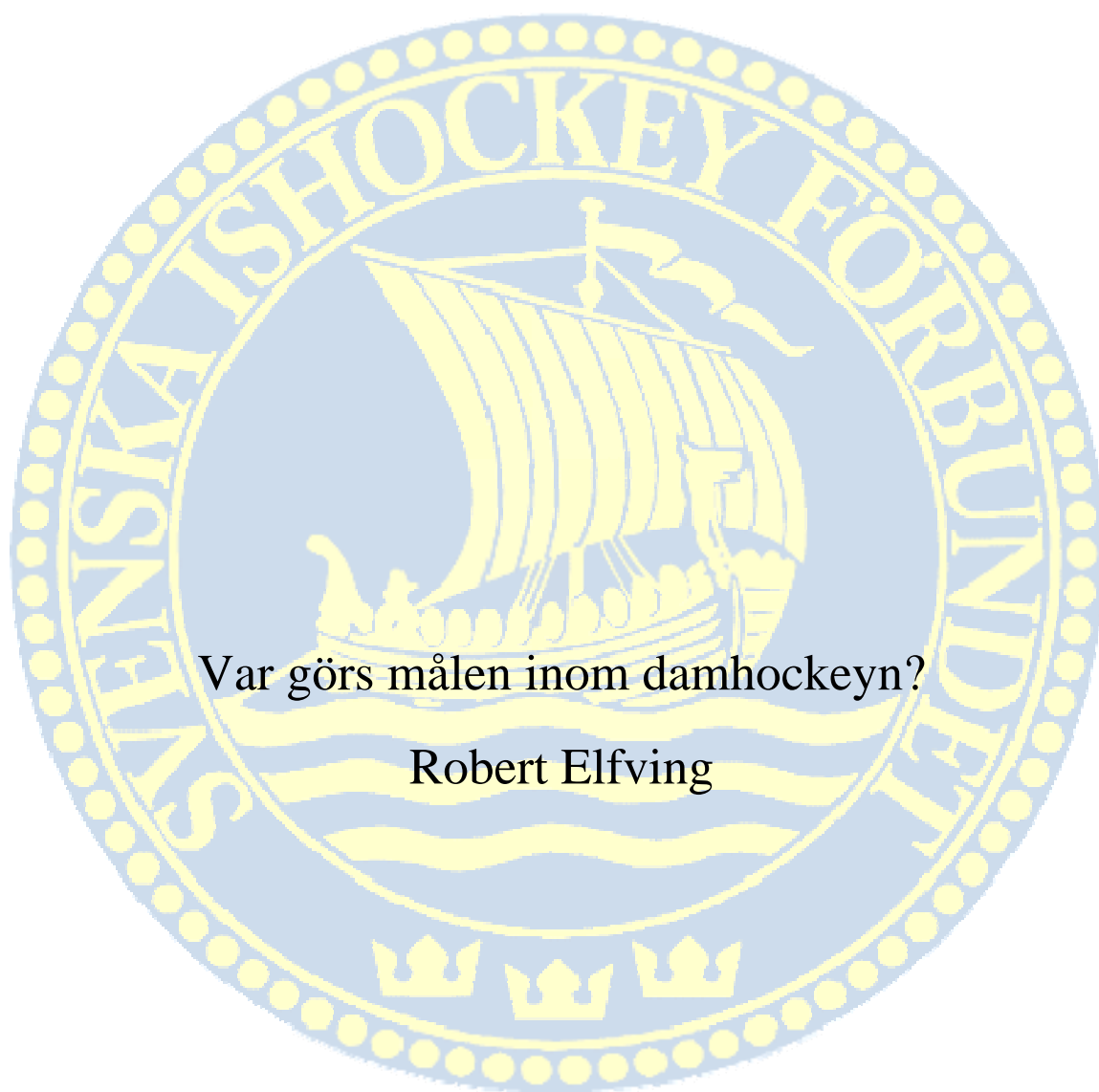

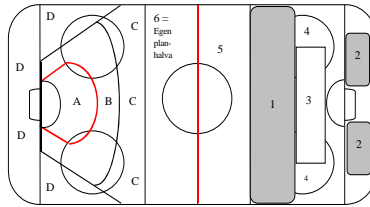
Svenska Ishockeyförbundet
Elittränarutbildningen

Var görs målen inom damhockeyn?

Robert Elfving

2010-04-25

Sammanfattning

Flera undersökningar visar var målen görs inom den moderna ishockeyn. Kontinuerligt presenteras i media och på tränarutbildningar ”sanningar”, ofta med starka influenser från Kanada, om:

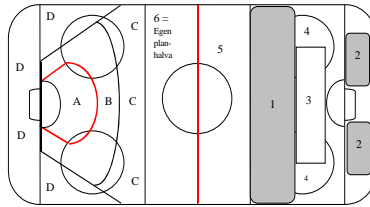
- hur spelarna ska agera
 - puckförare
 - skytt
 - passningsmottagare
 - skymmare
 - styrare
- varifrån det är bäst att skjuta
- vilken typ av skott som är mest framgångsrika
- varifrån det är bäst att passa
- hur lång tid lagets puckinnehav före målskott är/bör vara
- m.m.

Frågan jag som hockeygymnasieinstruktör för flickor ställt mig är: Stämmer det även för damhockeyn? Reglerna skiljer sig förvisso marginellt, men den trots allt mindre fysiska damhockeyn kanske påverkar hur målen kommer till? Ska vi träna på samma saker som pojkar eller finns det skillnader i målproduktionen som talar för annorlunda upplägg?

Denna studie försöker således ge svar på var målen görs samt om skillnader föreligger mellan dam- och herrhockey. I studien kan också utrönas andra mönster i målproduktionen, t.ex. om power play-mål skiljer sig från mål i spel med lika manskap.

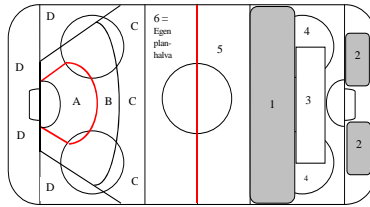
Undersökningens resultat tyder på att målproduktionen inom damhockey i allt väsentligt sker på liknande sätt som inom herrhockeyn. Det kan ändå skönjas mönster som avviker och det kan vara av värde för flick- och damlagens tränare.

En handfull slutsatser kan dras om vad damlagen och deras tränare behöver fokusera på för att utveckla produkten damishockey ytterligare.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Bakgrund	4
3. Syfte	5
3.1 Frågeställningar	5
4. Metod	6
4.1 Enkät	6
4.1.1 Enkätinnehåll	6
4.1.2 Enkätens sammanställning	6
5. Resultat	7
5.1 När?	7
5.2 Numerär	7
5.3 Målområde	8
5.4 Passningsområde(n)	9
5.5 Tid för puckinnehav	10
5.6 Typ av målskott	10
5.7 Andra mönster	11
6. Diskussion	13
7. Referenslista	15
8. Bilagor	16

1. Inledning

Ishockey är idag lite mer än bara en lagsport, det är samtidigt show business där det gäller att prestera och presentera en produkt som tilltalar kunden, dvs. publiken. För publiken är en hockeymatch samtidigt lite av en upplevelse där känslorna kan få sitt utlopp. Tydligast ser vi detta varje gång det blir mål då supportrarna får tillfälle att visa sin glädje. I ishockey gäller det att göra fler mål än man släpper in, vilket knappast är någon nyhet för läsare av detta arbete. Det är heller ingen hemlighet att lag som producerar många mål lättare blir populära i och med att man samtidigt vinner fler matcher.

Utvecklingen de senaste decennierna har, trots ovanstående, gått mot allt färre mål. Som exempel kan nämnas att säsongen 85/86 gjordes 6.667 mål i NHL (21 lag – 80 matcher vardera) och Wayne Gretzky vann poängligan på 215 poäng (Wikipedia.org). I år ledde Henrik Sedin poängligan med 107 poäng efter 80 matcher och 6.791 mål producerades totalt i ligan på dessa matcher i snitt (30 lag). Omräknat till 21 lag motsvarar det 4.754 mål. Alltså en minskning med nästan 30 % jämfört med 85/86 (nhl.com). Hockeyn behåller ändå sitt grepp om publiken vilket förmodligen kan förklaras med att jämna och spännande matcher, om än målsnålare, ändå tilltalar.

Många av våra elittränare säger sig utgå och bygga spelet utifrån försvarsspelet, för att invänta motståndarnas misstag, ta tillvara dem och göra mål. Motsatt filosofi, en intensiv offensiv och en fartfylld hockey för att vinna matcherna, och samtidigt tilltala publiken får allt fler anhängare. Även här finns dock en uttalad defensiv taktik, men fokus ligger på attack.

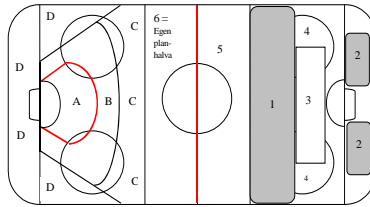
2. Bakgrund

Björn Kinding (2004) konstaterar i sin utmärkta ”*Konsten att göra mål*”, som ingår i flera av Svenska Ishockeyförbundets utbildningsmaterial, att ”*spelets grundidé är att göra mål*” och att ”*Det spelar ingen roll hur starka defensiva system du har eller hur bra din målvakt är, gör du inga mål kan du inte vinna och kommer att förlora, förr eller senare.*” Många mål tilltalar publiken, för att bevara och utveckla vår ishockey samt stärka hockeyns marknadsposition bör vi därför satsa på en ökning av målproduktionen.

Detta gäller i lika hög grad för damhockey, dock av lite andra anledningar. Där gäller det att göra den populär och ”kundvänlig” för att skapa/öka intresset och för att öka dess marknadsandelar gentemot andra idrotter. Än så länge är damhockeyn inte kommersiell, men den kanske blir...

Kinding (2004) redovisar var målen görs, med underlag från herrhockey. Där framkommer att:

- 75 % av målen görs i området framför mål, ”inre sektorn” (Målområde A, bilaga 1 & 2)
- 15 % av målen görs i det Björn kallar ”yttre sektorn” (Målområde B, bilaga 1 & 2)
- 5 % av målen görs från området innanför blå linjen (Målområde C, bilaga 1 & 2)
- 5 % av målen görs från övriga delar av planen (Målområde D, bilaga 1 & 2)

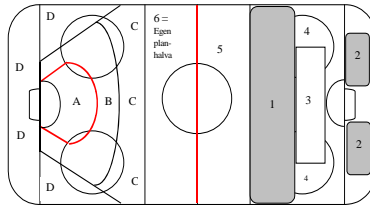
Men, stämmer det med var målen görs inom damhockeyn?

3. Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka var målen inom damhockeyn görs, om skillnader föreligger mellan dam- och herrhockey i det avseendet samt om andra mönster kan urskiljas ur det insamlade materialet för att sedan dra slutsatser om vad damlagen och dess tränare bör satsa mera på.

3.1 Frågeställningar

- Var görs målen?
- När görs målen?
- Viken typ av målskott?
- Hur stor del av målen görs på returer?
- Hur vanliga är styrningar?
- Varifrån kommer passningarna till målen?
- Hur långt puckinnehav föregår målen?
- Kan andra mönster uttydas ur materialet? T.ex.:
 - Skiljer sig power play-goals och/eller short handed-goals från mål gjorda i spel med lika många spelare utifrån parametrarna ovan?
 - Gör lagen fler mål i början, i mitten eller i slutet av perioden?

4. Metod

4.1 Enkät

Min metod har grundat sig på en enkät. Jag började med att till mina kollegor i Riksserien (åtta lag totalt) ställa frågan om de ville medverka i undersökningen och jag fick positiva svar av samtliga utom ett lag som inte svarade. Enkäten (se bilaga 1) sändes ut vid årsskiftet (8 januari) och ambitionen var att få med samtliga resterande grundserie- och slutspelsmatcher efter nyår. Avsändaren kunde sedan välja att skicka per post eller digitalt via e-mail. Efter ett tag väcktes tanken att även undersöka tiden för puckinnehav före mål och en modifierad enkät (se bilaga 2) skickades ut 20/1. Detta medförde att, på gott och ont, enkätsvar inkom på både enkäterna. Det innebar också att ytterligare parametrar ingår, men samtidigt att underlaget inom två parametrar blir något ”tunnare”.

4.1.1. Enkätinnehåll

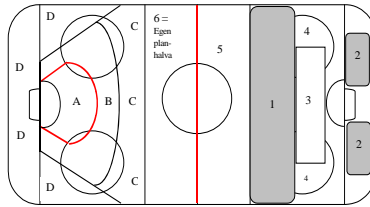
I enkäten fyllde tränare (motsv.) i 6-8 kolumner för varje gjort mål; period, intervall i perioden, numerären, målområde, ev. passningsområde(n), tid för puckinnehav och slutligen typ av målskott. (Se bilagorna 1 & 2)

4.1.2. Enkätsammanställning

Efter sammanställning av data följde arbetet med att analysera och jämföra materialet. Det var ett både intressant och tidsödande arbete som förmodligen kan bearbetas ytterligare.

Data samlades och matades in i en Excel-fil, med formler för automatiska summeringar och procentuella beräkningar. Ett filter lades in i formulärhuvudet för att kunna jämföra olika parametrars påverkan på utfallet. (Exempel, se bilaga 3)

Tyvärr levde inte alla föreningar upp till sina löften och förutom MODO är det bara AIK som redovisat alla mål efter juluppehållet. Tre föreningar har inte svarat alls. Det har medfört att 160 mål, av totalt 362 producerade, kommit med i min undersökning.

5. Resultat

Nedan följer de rena fakta man kan utläsa ur materialet.

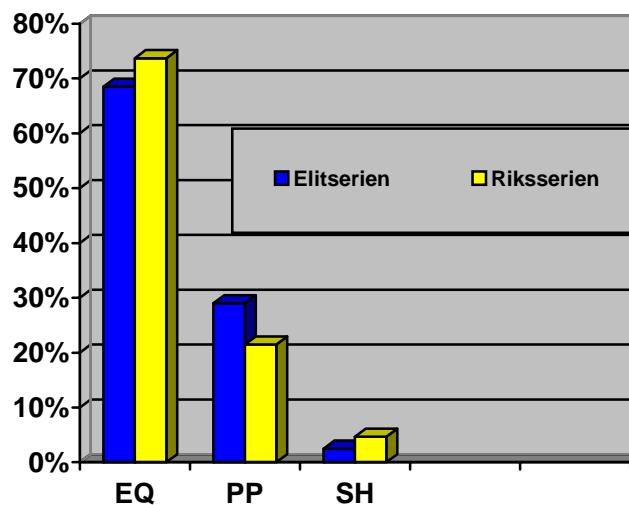
5.1 När?

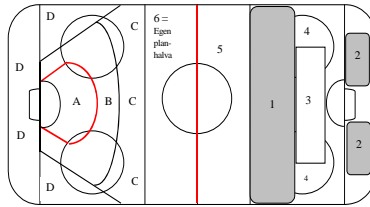
Målen fördelar sig i matcherna lika över perioderna (53-54-53). Även fördelningen inom perioden är relativt jämn, men en viss förskjutning kan ändå uttydas: en tredjedel av målen görs inom periodens sista fjärdedel, dvs. de fem sista minuterna.

5.2 Numerär

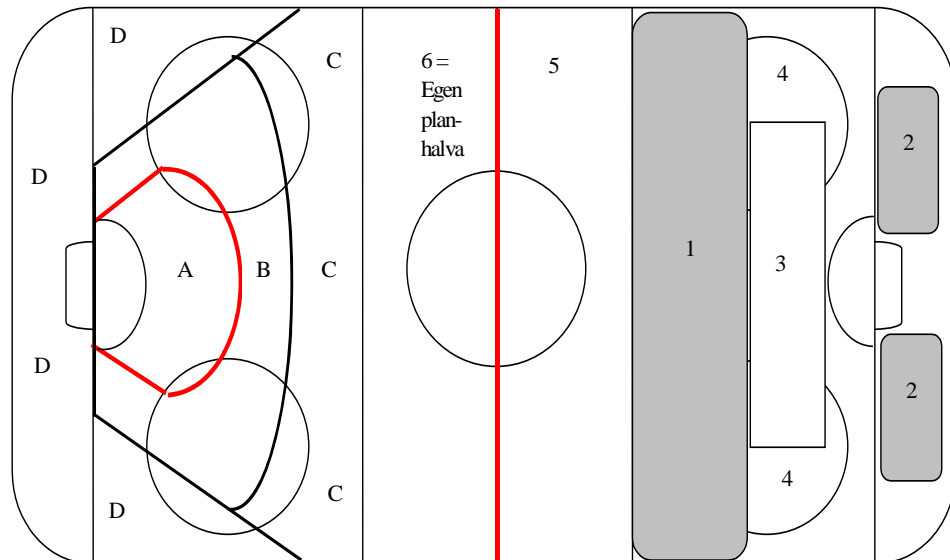
I Riksserien tillkommer c:a 74 % av målen i spel 5-5 eller 4-4, medan 21,5 % av målen görs i power play. Detta kan jämföras med herrarnas Elitserie där en avsevärt större andel av målen produceras i PP; över 29 % (Games Online, Svenska Ishockeyförbundet). (OBS! Förväxla ej denna siffra med lagets PP-effektivitet som ligger mellan 12-25 %. Den beräknas på andelen mål per utvisningstillfälle, här räknar vi på andelen PP-mål av totala antalet mål.)

En avvikelse mellan herrar och damer kan också noteras för mål gjorda i numerära underlägen: damerna gör nära 5 % av målen short handed, medan herrarna bara släpper till hälften, dvs. 2,5 %.

5.3 Målområden, A-D

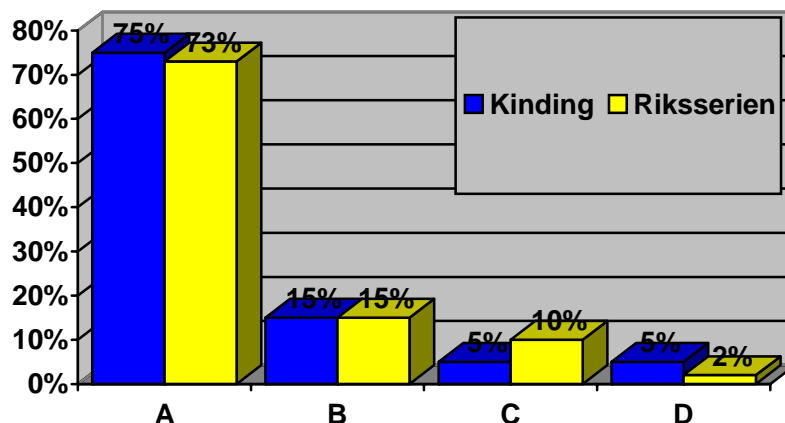

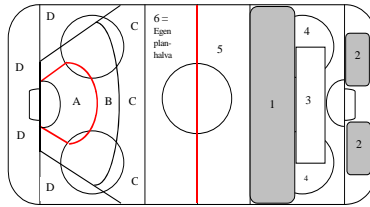
En jämförelse mellan Kindings (2004) material och denna undersökning visar stora likheter, näst intill identiska, siffror på två områden:

- 75 % av målen från område A – 73 % i Riksserien
- 15 % av målen görs i område B – exakt 15 % inom damhockey!

Avvikelser visar sig också, i målområde C och D skiljer sig den statistik undersökningen tydligt från Kindings siffror:

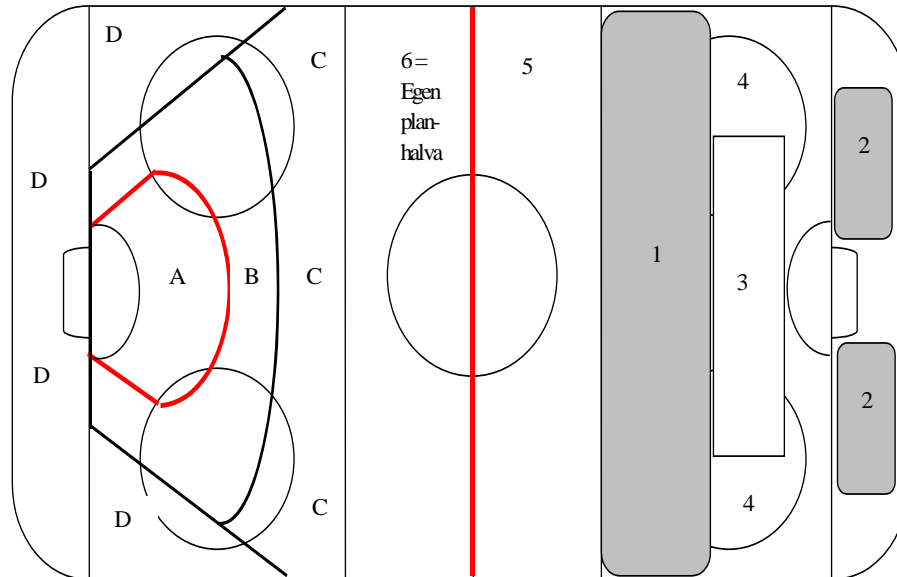
- 5 % av målen från område C – motsvarande siffra i damernas Riksserie är dubbelt så stor; 10 %
- 5 % av målen kommer från område D i undersökningarna från herrhockey – bara drygt 2 % hos damerna i denna studie.

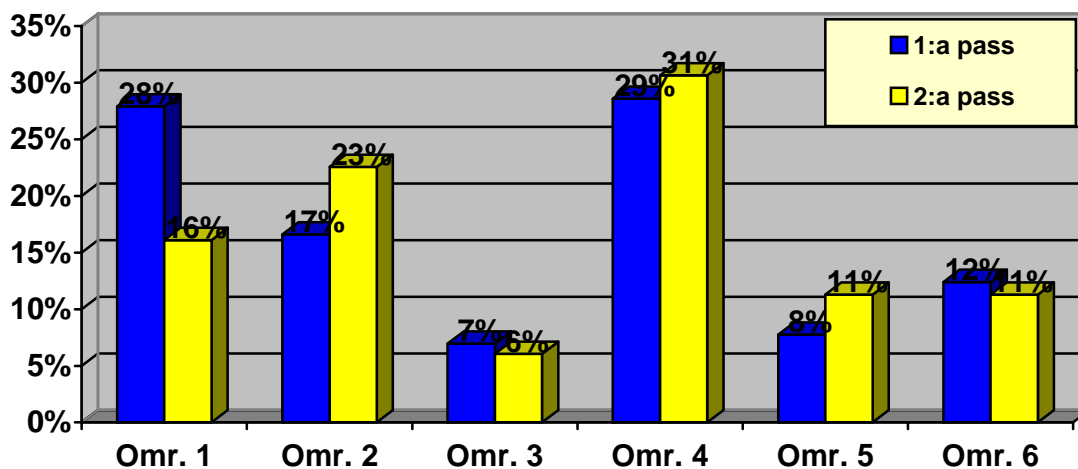

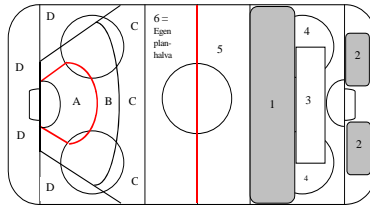
5.4

Passningsområden, 1-6

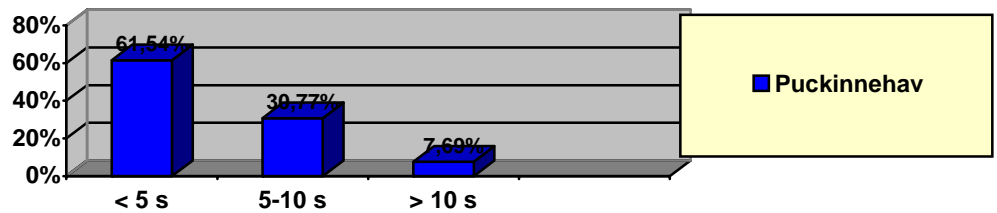
Statistiken för var målpassen kommer ifrån visar att flest målpass kommer från område 4 (28,7%), något fler än förväntade "ettan" område 1 (28,0%). Andrapassen kommer också oftast från område 4 (30,65%). I övrigt fördelas passen enligt följande diagram:

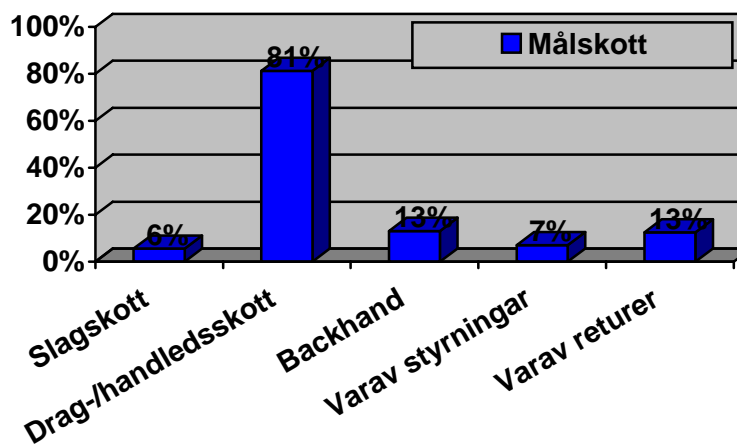
5.5 Tid för puckinnehav

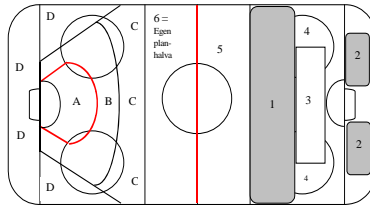
Mer än tre av fem mål kommer till under de fem första sekunderna som laget har pucken! Bara var 14:e mål, 7,6 %, av målen tillkommer när lagen haft pucken mer än tio sekunder. Ingen större skillnad för dessa förhållanden kan heller utläsas om man separerar numerära överlägen från spel med lika många spelare, se 5.7 *Andra mönster*.

5.6 Typ av målskott

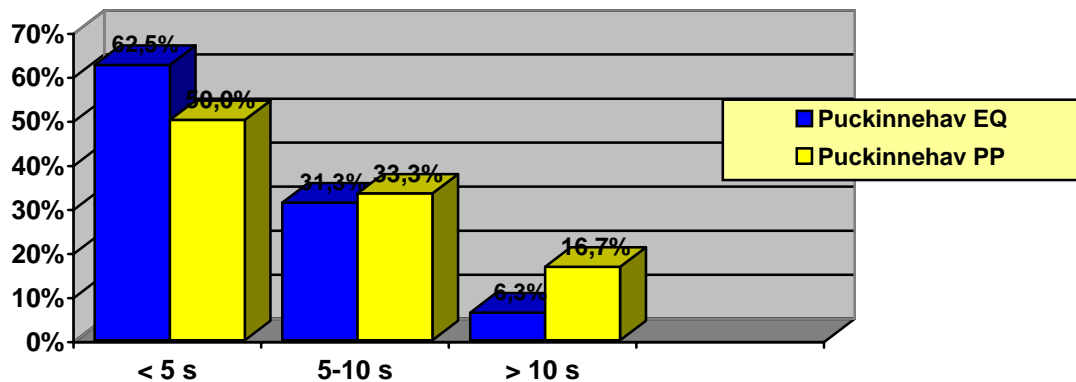
- Var 8:e mål görs på retur (12,5 %) och drygt 7 % av målen görs via en styrning. Sammantaget kommer således var 5:e mål till på styrning och returer.
- Det så populära slagskottet, åtminstone om man bevittnar unga spelares aktiviteter på fri åkning, ger bara utdelning i 5 % av målen i Riksserien. Slagskottet är heller inte mer framgångsrikt att nyttja som vapen i power play, materialet utvisar samma låga andel oavsett spelform, se 5.7 *Andra mönster*.
- Dragskott/handledsskott är klart dominerande som ”målvapen” och drygt 81 % av målen kommer från spelare som skjuter dessa skott.
- Backhandskott används vid 13 % av dammålen
- Konstateras att inget av de ingående målen (160) gjorts på straff. Dock ingen uppgift på om, eller hur många, straffar som utdömts.

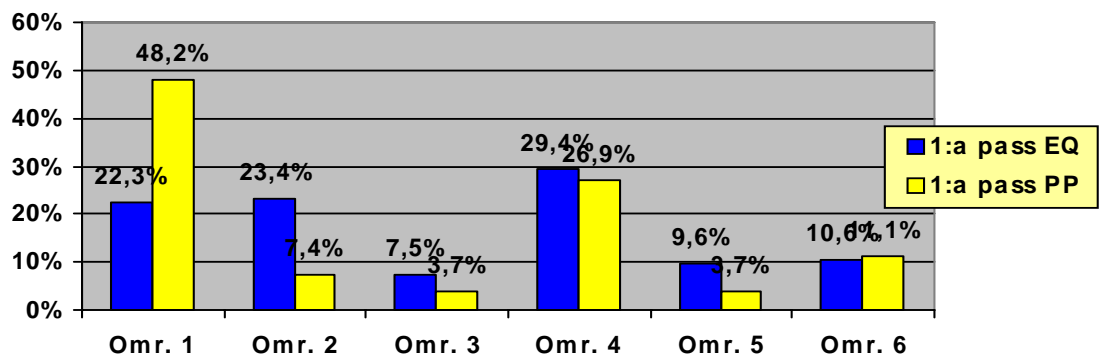

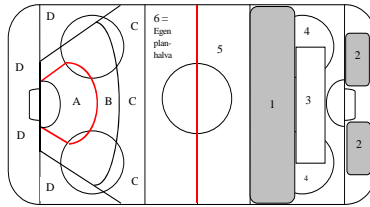
5.7 Andra mönster

Inte heller i Power Play kommer många mål efter längre tid med puckinnehav. Några PP-mål kommer efter puckinnehav över 10 sekunder, men bara vart 6:e. Hälften av målen kommer fortfarande inom fem sekunder.

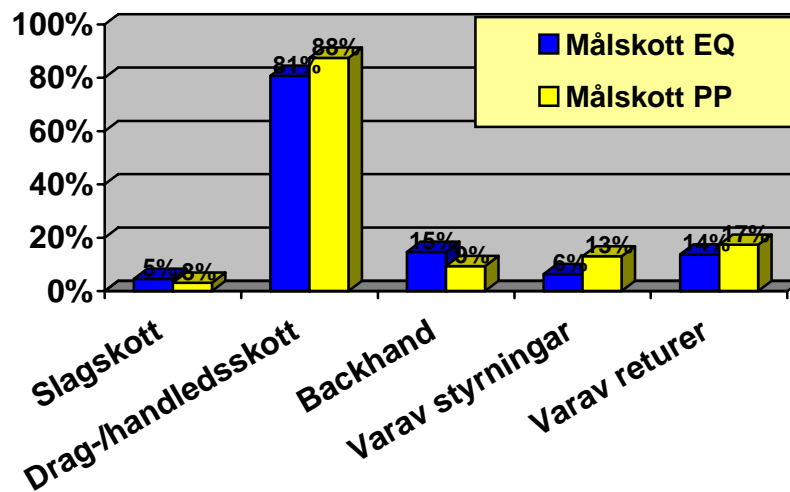
Målpassen kommer markant oftare från område 1 när damerna spelar Power Play. Nära hälften av passen kommer från området närmast blålinjen medan bara knappt var fjärde pass kommer därifrån i spel med lika många spelare. Omvänt gäller för områdena bakom mål där bara drygt 7 % av målpassen kommer i PP, att jämföra med över 23 % med lika många spelare.

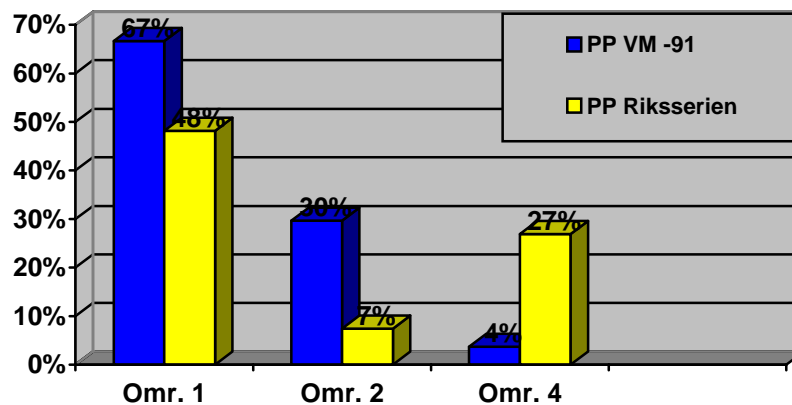

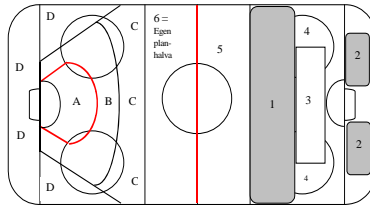
5.7 Andra mönster, forts.

I Power Play är drag-/handledsskott än mer användningsbart, hela 88 % av målen. Noterbart är också att andelen styrningar och returerna ökar från 20% till 30 % i spel i numerärt överläge. Slagskottet resulterar så sällan som i c:a 3 % av Power Play-målen. Däremot kommer många målpass från "slagskottsläge", passningsområde 1, i Power Play.

Björn Kinding (2004) skriver i Vägen till Elit 1: "Av alla power play-mål vid VM 1991 gjordes 18 framspelningar från blålinjen, 8 från kortsidan och endast en efter en inåkning från långsidan." Översätter vi det till Riksseriens Power Play-mål blir fördelningen enligt nedan:

6. Diskussion

Damhockey ska vara något skiljt från herrarnas hockey, ett beslut som IIHF (International Ice Hockey Federation) lade fast vid Dam-VM i Linköping 2005. Detta grundar sig på en marknadsundersökning gjord bland TV-tittare i USA: Där framkom att damhockey tilltalar de "icke hockeyfrälsta" mera än t.ex. NHL. Därför finns, och kommer förmodligen att finnas, förbudet mot open ice-tackling kvar. Denna skillnad som, tillsammans med damernas naturligt svagare fysik, gör att det kan vara relevant att fråga sig om målen i damhockeyn kommer till på samma som herrarnas mål. Denna diskussion syftar till att identifiera förbättringsområden inom damhockeyn, utifrån det resultat som framkommit, samt förslag på andra åtgärder som kan anses motiverade.

Undersökningen visar en smått otrolig fördelning på när i matcherna målen görs. Lika många mål per period (53-54-53) och även någorlunda jämn fördelning inom perioderna. Som väntat görs något fler mål i periodernas sista fem minuter men ändå inte så markant att det tarvar ytterligare kommentarer.

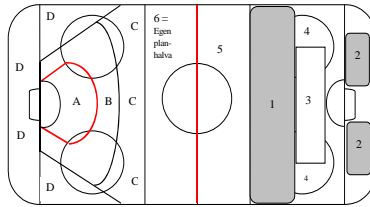
Denna undersökning visar att det inte föreligger några väsentliga skillnader i målproduktionen mellan dam- och herrhockey. Siffrorna i denna studie visar att målen kommer till på i stort sett samma sätt som andra undersökningar inom herrhockey visat tidigare.

Däremot visar resultaten på för få dammål i Power Play! I herrarnas Elitserie görs förhållandevis 40 % fler mål i den spelformen. Här har damtränarna en viktig uppgift och lagen en nyckel till framgång. *Förbättringsområde!*

Målen i det område som kallas "slottet" är lika dominerande inom dam- som herrhockey, där siffrorna i stort är identiska. En avvikelse kan dock noteras vad gäller mål från området nära blå linjen (Se 5.3 *Målområden A-D*) där damerna gör förhållandevis dubbelt så många mål som herrarna. Förklaringen får bli en gissning om att herrarna är bättre att komma in i skottlinjen och att herrmålvakterna fortfarande är snäppet säkrare på långskott. *Förbättringsområde!*

Däremot gör killar många fler mål från det "omöjliga" område D. Damerna gör bara vart 50:e mål därifrån medan herrarna gör var 20:e mål. *Förbättringsområde!*

Det är intressant att se varifrån målpassen kommer och något förvånande att andelen från område 4, området ute vid långsargen i anfallszonen, är så frekvent förekommande, såväl som första som andra pass! Detta rimmar i och för sig dåligt med siffrorna från VM -91, men det är länge sedan och dessutom osäkert om alla pass (och inte bara "inåknningar") från området räknats. En modern anfallshockey med överlämningar och triangelspel talar för att fler målpas kommer från område även framledes! *Viktigt att träna!*

Damers oförmåga att utnyttja området bakom mål i PP, klar underrepresentation i målpass, gör det till ett *förbättringsområde*.

Frågan är om hur, eller om(!), lagen ska träna anfallsspel när så många mål görs inom fem sekunder från spelvändningen. Inga siffror har hittats att jämföra med, men andelen upplevs allt för stor. Här har lagen defensiva kvaliteter att ta tag i. *Förbättringsområde!*

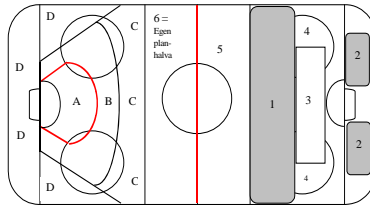
Det skiljer dessutom marginellt på PP och spel med lika många spelare, även i PP sker de flesta målen strax efter en spelvändning. Att så få PP-mål görs efter ett längre puckinnehav tyder på att träningen på spelformen måste prioriteras mera! Fler mål bör kunna göras med ett kontrollerat Power Play och det tar mer än tio sekunder! *Förbättringsområde!*

Måskotten domineras av drag- och handledsskott, liksom i herrhockey. Damernas slagskott resulterar (för?) sällan och skottkvaliteten kanske kan ifrågasättas. *Förbättringsområde?*

20 % av målen görs på styrningar och retur, siffran stiger till 30 % i Power Play. Min tolkning av detta och det faktum att damer gör fler mål från blå är att damhockeyn kommit en bit med trafiken framför mål. Många mål på styrningar och retur genererar många målpass från området vid blå, vilket ju också studien visar. Detta styrks också av det faktum att damer i PP har ännu fler målpass från blå linjen, där det numerära överläget utnyttjas i spelet framför mål. Tillsammans med dagens målvaktsspel, med täckande butterfly-målvakter, har detta blivit ett mycket viktigt moment, väl värt *att träna på!*

Slutsatsen blir att damlagen i Sverige, förutom den dagliga dosen av teknik, styrka och snabbhet, bör träna på:

- Defensivt:
 - Försvara i skottlinje
 - Skapa beredskap för spelvändningar
 - Undvik spelvändningar genom säker puckbehandling
- Offensivt:
 - Skjut mer, ffa från ”omöjliga” lägen
 - Skotträning!
 - Rörligt anfallsspel i zon
 - Fortsatt satsning på trafik framför målen
 - Träna styrningar specifikt
 - Power Play:
 - Koncentrerat och kontrollerat PP, snabbt men ändå säkert
 - Använd området bakom buren som passningsområde

Referenslista

Kinding, Björn (2004), *Vägen till elit, del 1 – Konsten att göra mål: Svenska Ishockeyförbundet*, Stockholm

Referenser Internet:

Wikipedia:

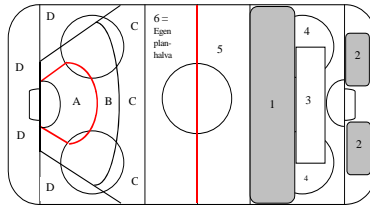
http://en.wikipedia.org/wiki/1985%E2%80%9386_NHL_season

Statistik från NHL:

<http://www.nhl.com/ice/standings.htm?type=lea#&navid=nav-stn-league>

Svenska Ishockeyförbundet, Games Online:

<http://stats.swehockey.se/>

Bilaga 3

Excel-fil med sorteringsfilter

	Period			Minut			Numerär				Målområde				Passningsområde						Puckinnehav			Slag	Drag	Back	Styr-	Re-	Straff	Spelare										
	1	2	3	0-5	5-15	15-20	EQ	PP1	PP2	SH1	SH2	A	B	C	D	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	<5s	5-10s	>10s	skott	Hand	hand	ning	tur	ENG	Back	Fw		
	100.00%	0.00%	0.00%	50.00%	50.00%	0.00%	100.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	50.00%	50.00%	0.00%	0.00%	50.00%	50.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%	0.00%	0.00%	0.63%	0.63%	0.00%	0.00%	33.33%	0.00%	0.00%	100.00%		
Procentuellt:	2	0	0	1	1	0	2	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	2	
Totalt:				50.00%	50.00%	0.00%																																		
	Period			Minut			Numerär				Målområde				Passningsområde						Puckinnehav			Slag	Drag	Back	Styr-	Re-	Straff	Spelare										
	1	2	3	0-5	5-15	15-20	EQ	PP1	PP2	SH1	SH2	A	B	C	D	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	<5s	5-10s	>10s	skott	Hand	hand	ning	tur	ENG	Back	Fw		
MODO-SIF 02	0-1	X		X			X					X	X			X								X				X			X									X
MODO-SIF jan	0-2	X		X			X					X				X								X				X			X	X			X					X
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								
O.S.V.																																								